

OKUR TEMSİLCİSİ
İBRAHİM ALTAY
'Gazete imlası' sorunu

Varlığı ve işlevi konusunda özellikle genç okurların pek az bilgi sahibi olduğu **Türk Dil Kurumu** (TDK), Eylül ayının son haftasında gündeme geldi. Haberlere göre TDK tırnak işaretinin kullanımı konusunda yeni kurallar getirmiş, **kurum ve kuruluş isimlerinin sonuna gelen ekler için tırnak işareti kullanımını kaldırmıştı.**

Gazetemiz yazarlarından **Hasan Bülent Kahraman** İmlası Bozuk [Türkiye](#) yazısında şu cümlelere yer verdi: "Bu hengâme içinde Türk Dil Kurumu bir açıklama yaptı. Kesme işaretlerini kaldırdı." Yazısına bu 'tespit'le başlaması bir yana, Kahraman imla konusunda ufuk açıcı bir yazı yazdı.

Habertürk yazarı **Murat Bardakçı** bu 'açıklama'dan yola çıkarak TDK'yı tenkit etti ve "Allah aşkına şu Türkçe'nin yakasını artık bırakın" dedi.

Oysa TDK böyle bir değişiklik ve 'açıklama' yapmamıştı. Şu satırlar Kesme İşaretinin Kullanımı başlıklı duyurudan:

"1985 yılından bu yana Kurumumuzca yayımlanmış olan bütün imla kılavuzlarında yer alan, [Türkiye](#) çapında bütün ilkokullarda 2. sınıftan itibaren öğrencilere öğretilmeye başlanan söz konusu kural yeni oluşturulmamıştır, imlamızda otuz bir yıldır bulunmaktadır."

Kurumumuzca ibaresini büyük harfle başlatarak kendilerine verdikleri önemi ispat eden TDK yetkilileri haberin yanlış olduğunu ifade etmekle yetinmeyip haberleri yapanları ve yazıları yazarları bilgisizlikle ve ilgisizlikle suçladılar; "İlkokul çocuklarının bile bildiklerini bilmemekle" itham ettiler.

Bu üslup sorunu yazı konumuzun dışında... Bu yüzden ayrıntılara girmeyeceğiz.

Dil meselesinde '**trajik bir başarı**' sergilediğimiz söylenebilir.

Neredeyse 150 yıl boyunca farklı adlandırmalar altında sürdürülen evrimcilik-devrimcilik, sadeleşmecilik-tasfiyecilik, yenilikçilik-gelenekçilik, özcülük-yaşayancılık tartışmalarını büyük ölçüde geride bırakmış bulunuyoruz. En azından bu tartışmalar kısır siyasi çekişmelerin mütemmim cüzü ve toplumsal kutuplaşma vasıtası olmaktan çıkmış durumda.

Fakat yazım kuralları konusunda ortak bir anlayışa, bilgi ve bilinç düzeyine sahip olduğumuzu iddia etmek zor. Bırakalım yeni medya alanlarındaki düzensizlik ve anarşiyi; günlük basılı gazetelerde

bile bir **imla bütünlüğü** sorunu mevcut.

Bunu görmek için farklı gazetelere değil, aynı gazetenin farklı sayfalarına ve köşe yazarlarına bakmak yeterli.

Dil ve toplum, dil ve tarih, dil ve siyaset konulu büyük anlatıları bir anlığına boş verelim. Meseleye gazete ve okur ilişkisi açısından bakalım. **İmla kuralları tespit ve tatbik etmek okurların yazılanları anlamasını kolaylaştırır. İmla bozukluğu ve düzensizliği okuru rahatsız eder.**

Bunu Okur Temsilcisine gelen mesajlardan anlayabiliyorum.

Gazetelerin imla konusunda belli ilkelere sahip olması fikir ve ifade özgürlüğüne bir müdahale değildir; bir gerekliliktir.

Unutmak ya da değiştirmek için dahi önce bilmek, öğrenmek gerekir.

Musahhihlik müessesesi eski saygın ve parlak günlerinden uzakta. Sayıları sınırlı olan musahhihler bütün gazeteleri ve eklerini okuyamıyor. Müessesenin güçlendirilmesi teklif edilebilir ama her operatörün 10 dakikada bir haber girdiği internet (TDK'ya göre 'genel ağ') sayfaları için bu imkânsız...

Şu durumda en büyük görev sayfa editörlerine düşüyor. **Editörlerin yazım kuralları konusunda bilgili ve dikkatli davranması gerekiyor.**

Sabah editörleri, gazete tarafından hazırlanan ve dağıtılan Yazım Kılavuzu'nu bilgisayarlarının başına koyarak başlayabilirler işe.

Bu konuya 'örneklerle' devam edeceğiz.

Hürşit Külter Kerkük'te siz neredesiniz?

Hürşit Külter olayı bir **yalancı çoban** hikâyesine dönüştü.

Bütün medya mecralarında aylarca süren '**nerede**' kampanyaları düzenlendi.

HDP milletvekilleri konuyu meclis kürsüsü dahil her platformda gündeme getirdiler, köpürttüler, sömürdüler. Külter'in annesinin koluna girip onu protesto gösterilerine ve mitinglere sürüklediler.

Külter'i '**son sivil kayıp**' olarak kaydedip uluslararası bir sorun haline getirmek için olağanüstü bir çaba gösterdiler. NATO dediler, BM dediler; ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsüne varana değin meseleye el atmayan kalmadı.

Devlet tarafından kaçırıldığı ve öldürüldüğü iddia edilen Külter aylar sonra Kerkük'te ortaya çıktı.

PKK'nın haber ajansına kayboluşuyla ilgili akıllara ziyan bir açıklama yaptı.

Hemen herkesin cep telefonu ve bilgisayar kullandığı, internet erişiminin neredeyse sınırsız olduğu bir ortamda 'ancak iletişim kurabilmiş'ti...

Şimdi izliyoruz... **Terör örgütü propagandasına alet oldukları ortaya çıkan bu gazetelerin ve haber sitelerinin pişkinliği hepimizi şaşırtıyor.**

Fiyaskoyla sonuçlanan bir 'prova'nın muhasebesini dahi yapmıyorlar. **Kullanıldıklarını, kandırıldıklarını itiraf etmiyorlar, Külter'in açıklamalarının sahiciliğini sorgulamıyorlar, okurlarından özür dilemeye lüzum görmüyorlar.**

Sonra da yaptıkları işe gazetecilik diyorlar.

Sonra da kendilerini ciddiye almamızı bekliyorlar.

Furkan Haykır

Şort giydiği için saldırıya uğrayan kadın hemşire ve şort giyen kadınların saldırısına uğrayan müezzin...

Sanki iki farklı dünyanın insanlarıymış, sanki iki farklı kesimin hassasiyetlerini sergiliyormuş gibi sunuldu.

Bu iki kişi ve hadise üzerinden bir değerler çatışması görüntüsü oluşturulmak istendi.

sabah.com.tr'den **Furkan Haykır** artık bıkkınlık getiren bu çemberi sergilediği gazetecilik refleksi ile kırdı. 'Şortlu hemşire' olarak etiketlenen **Ayşegül Terzi**'yi buldu; ona şiddete maruz kalan müezzin ve saldırganlar hakkındaki fikrini sordu.

Terzi'nin müezzine destek veren sağduyulu açıklamaları o gün internette yayınlandı, ertesi gün gazetenin birinci sayfasında yer aldı, televizyonlara konu oldu, köşe yazılarında işlendi. Ortak sorunun 'şiddet' olduğunun altı çizildi.

[Furkan Haykır](#)'ı kutluyorum.

Basın bültenlerine imza atmayın

Bir muhabirin falanca şirketten gelen basın bültenine kendi imzasını atıp haber olarak sunması etik midir? Kesinlikle değildir.

Şirketlerin halkla ilişkiler birimleri tarafından gönderilen basın bültenlerinde elbette haber değeri olabilir. Fakat basın bülteni gazeteci için araştırmanın bittiği değil başladığı yerdir. **Bültende aktarılan bilgileri teyit etmeli, konuyu etraflıca araştırmalı, haberde geçen her satırı kendisi yazmalı ve alıntı yapıyorsa kaynağını açıklamalıdır.** Haberler reklam içermemeli ve rekabet ilkelerine aykırı olmamalıdır.

Gelen şikâyetler nedeniyle muhabir arkadaşlarımızı uyarmam bir mecburiyet haline geldi. Benzer şikâyetlerin devam etmesi halinde basın bültenlerine kendi imzasını atan meslektaşlarımızı bu köşeden açıklayacağım.

Ömer Işık'ın açıklaması

10 Eylül 2016 tarihinde Sabah'ta yayınlanan haberde FETÖ- Uyuşturucu- PKK ağını belgeleyen Emniyet Genel Müdürlüğü raporu açıklanmış, **İbrahim Işık** ve kardeşi **Salih Işık**'tan söz edilmişti. Bir diğer kardeş olan ve haberde adı geçmeyen **Ömer Işık** özel durumuna açıklık getiren şu açıklamayı yaptı:

"Abim İbrahim Işık'la hiçbir resmi ve gayri resmi alakam bulunmadığını beyan ederim."

Okurlarımıza duyurmuş olalım.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvas Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe

yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

> **Haber bağımlılığı olur mu? (3.10.2016)**

> **Haber bağımlısı mıyız? (26.9.2016)**

> Şehitlerin isimleri ve fotoğrafları (19.9.2016)

SABAH

SABAH